

Vroegere pakhuis Nistelrode heeft

Pakhuis zoals gebouwd in 1926/1927

Legerwagen en Bedford van firma Kerkhof

NISTELRODE - Het vroegere pakhuis van Nistelrode aan de Tramstraat staat op de nominatie om te worden gesloopt. Na bijna 100 jaar gaat het onooglijke en uit de tijd geraakte gebouw mogelijk plaats maken voor woningbouw. Een belangrijk stukje Nisseroise historie verdwijnt daarmee. Van 1926 tot 1988 (ruim 60 jaar) hebben het pakhuis en de Boerenbondwinkel grote betekenis gehad voor de Nisseroise boeren, burgers en buitenlui. En vanaf 1989 tot in onze tijd (bijna 35 jaar) heeft het gediend als tijdelijke huisvesting voor een hele serie dienstverleners en bedrijven. Maar dat niet alleen: na de bevrijding huisden er enkele maanden geallieerde soldaten. Alles bijeen zeker de moeite waard om even in de historie van het pand te duiken.

Tekst: Peter van den Hurk

CAV van de NCB

Het 'pakhuis' van de CAV (Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging) van de NCB (Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond) was een filiaal van de Coöperatieve Handels Vereniging (CHV) in Veghel. Lange tijd verkocht CHV hoofdzakelijk veevoerders en meststoffen, met daarnaast ook nog wat ander gerei dat boeren nodig hadden, zoals klompen en laarzen, hamers en spijkers en spuitmiddelen. Alles werd centraal ingekocht bij CHV in Veghel en via het pakhuis doorverkocht aan de boeren. Bij hen werden ook de granen (haver, gerst en rogge) ingekocht die in Veghel werden verwerkt tot veevoer. Daarna werd het voer uit Veghel via het pakhuis of rechtstreeks aan huis geleverd aan de boeren. In 1947 beschikte de CAV ook nog over onder andere een zaaimachine, een landrol, een aardappelmolen en een varkenswaag. Zo werd de dienstverlening nog meer allround. En om helemaal allround te zijn: na de oorlog bivakkeerden er geallieerde sol-

daten in het pakhuis. Maar in november 1944 waren er helaas al 54 CHV-zakken en 159 poterbakjes verdwenen...

Gebouwd in 1926/1927

Het Nisseroise pakhuis werd gebouwd in 1926/1927, dus bijna 100 jaar geleden. Het was toen een kaal wit gebouwtje, met maar enkele ramen. Achter de ramen bevond zich het kantoor en achter de blinde muren het 'magazijn'. In die opslagruimte lagen de eigen voorraad aan veevoerders en de bedrijfsgoederen, zoals hiervoor genoemd. Rechts naast het pakhuis lag de weegbrug. Daar werden de granen gewogen die de boeren hadden geleverd, maar ook de overige goederen die ze los bij het pakhuis hadden ingekocht. Soms ook werden er eigen vrachten dieren of goederen gewogen. Aan de achterkant van het pakhuis zat een langgerekt bordes, waar de boeren hun platte wagens langs zetten. Vanuit het pakhuis werden daar met steekwagentjes de zware zakken meel op gereden.

Heel het pakhuis had daarvoor een verhoogde vloer die net zo hoog was als het bordes. Het zand voor dat bordes hadden de boeren met paard en wagen aangevoerd van Achter den Berg

Twee loodsen

Achter het pakhuis stond een loods met hoge schuifdeuren. Die schuur is een aantal jaren geleden gesloopt. Zoals Marcel van den Akker nog weet, lagen in die schuur in aparte vakken de meststoffen, zoals 'zwart mès', kalizout, kalk, stikstof en fosfatamon. Die waren los verkrijgbaar of waren verpakt in papieren zakken. Het kunstmest werd gebruikt om het gras en andere gewassen een groeispuurt te geven. In een apart vak lagen ook nog grote pakken houtkrul om de kippenkooien mee te strooien. Verder was er nog een vak met eierkolen, briketten en turf. Daarmee werd in huis de kachel gestookt en als er geen stookhout was, werd er ook de wasketel mee gestookt die vaak ook werd gebruikt om aardappelen

voor de varkens te koken. De andere loods stond tegenover het pakhuis en aan de overkant van de Tramstraat. Daar zit nu auto-

“**Alles bijeen zeker de moeite waard om even in de historie van het pand te duiken**”

bedrijf Langens. Die loods diende voor de opslag van de granen, in losse hoeveelheden of verpakt in zware juten zakken.

Miljoenenomzet

Al met al werd er een grote omzet gedraaid. In 1966 werd er 11.139 ton omgezet tegen een waarde van 3,8 miljoen gulden. De grootste hoeveelheden betroffen veevoerders en inlandse granen (8.801 ton), meststoffen (1.269 ton), bedrijfsgoederen (774 ton), brandstoffen (143 ton) en strooisel (76 ton). Met 248 leden in 1966 werd er gemiddeld per boer en op jaarbasis bijna 45 ton omgezet tegen een waarde van ruim 15.000 gulden.

Aan- en afvoer

De aan- en afvoer van de granen, meststoffen en bedrijfsgoederen geschiedde door de Firma Kerkhof op Menzel. Aanvankelijk deed vader Bertus dat nog met paard en wagen. Maar in 1944 kocht hij een oude legerwagen en later nog een Bedford. "Met één vracht konden we destijds nog heel Nistelrode bedienen", vertelt André Kerkhof die samen

met zijn broer Piet op de vrachtwagen zat. "Per boer losten we maar een of twee zakken. Maar later reden we wel drie keer per dag vanuit Veghel op en neer. Op het laatst losten we soms een hele vrachtwagen bij één boer, zo veel groter waren de bedrijven geworden." André voelt nog steeds aan zijn rug dat het zwaar werk was. "De zakken wogen wel 50 of 100 kilo. Aan de bovenkant hadden ze twee 'oren' om ze mee vast te pakken. Maar tillen was niet te doen. We schoven ze over een plank de wagen uit, rechtstreeks op de wagens van de boeren." Later ging er gewerkt worden met papieren zakken met een gewicht van 25 kilo.

Het personeel

De zaakvoerder sinds jaar en dag was Antoon van de Rakt. Hij droeg een beige stofjas over zijn nette pak en hij had de neiging om met gesloten ogen te praten. "Maar toch hield hij alles netjes in de gaten", vertelt Anneke Kerkhof-van den Broek. Samen met Solana van Asseldonk deed zij de boekhouding en de administratie. "Antoon behandelde iedereen eerlijk en correct, op de cent af", weet Anneke nog. De bedrijfsvoering werd gecontroleerd door het bestuur. Dat geschiedde onder dikke wolven sigarenrook van onder andere mijn oom Ties van den Hurk. Die was voorzitter van de CAV van 1942 tot 1967. Al die jaren werkte hij harmonieus samen met zaakvoerder en raadslid Antoon. Maar bij de wethoudersverkiezing in 1966 werden ze concurrenten. Er werkten ook een aantal sjouwers op het pakhuis. Jan Smits en Toon van de Donk leverden met steekwagens de goederen af over het bordes. Jan van de Wielen reed met de bakfiets de boeren af om bestellingen op te nemen. Tegelijk haalde hij de lege juten zakken bij hen op. Ook Rien Eijvogels kwam bij de boeren thuis. Hij gaf voorlichting over wat ze het beste konden voeren. In 1962 vierde Antoon van de Rakt zijn 25-jarig dienstjubileum. Als één grote pakhuisfamilie poseerde men toen voor het parochiehuis, met in het midden zaakvoerder Antoon en naast hem pastoor Harrie Eijgenraam.

Personeel Pakhuis bij 25 jarig jubileum Antoon van de Rakt

langste tijd gehad

Ombouw tot boerenbondwinkel in 1973

Geleidelijk aan raakte het pakhuis echter uit de tijd. De bedrijven werden steeds groter en er werd overgeschakeld op bulkgoederen. In 1972 fuseerde de CAV Nistelrode met CAV de Leijgraaf en in 1973 werd de Boerenbondwinkel uitgebreid.

De verhoogde vloer werd verwijderd en aan de voorkant langs de Tramstraat kwamen de grote

winkelramen en brede luifels die er nu nog steeds zitten. Voortaan konden boeren, burgers en buitenlui in de Tramstraat terecht voor een uitgebreid assortiment aan tuin- en vrijetijdsartikelen, zoals werkkleding, tuin- en handgereedschap, diervoerders, 'CHV koffiebonen' en 'Pakpils'.

Gelijktijdig ging de levering van bulkvoer, meststoffen en bedrijfsgoederen gewoon door.

Verhuur vanaf 1990

Ook de winkel had niet het eeuwige leven. Hij werd te duur en op 4 juli 1988 werd hij gesloten. Slager Jos van Kessel kocht het vroegere pakhuis in 1989 samen met de loods naast zijn slagerij. Vanaf 1990 verhuurde hij het vroegere pakhuis o.a. aan automatiseringsbedrijf MHA, tekenbureau Edwin Verkuijlen en architectenbureau Jansen. Van 2005 tot 2016 zat er de huisartsenpraktijk in van J. van der

Heijden, mevr. J Thijs-Erkelenz en A. Boes. In de vroegere loods huisden o.a. GL parts, de Mooi Bernheze Krant, 't Pumpke en BBQ en Zo. In afwachting van de ontwikkelingen m.b.t. de nieuwbouw mocht Kledingbank t Bernhezer Pakhuys, een voorziening voor minima, vanaf 1 februari 2022 negen maanden lang gratis gebruik maken van een gedeelte van het vroegere pakhuis. Daarna zijn er tot 1 augustus 2023 zeer gunstige huur- en energiecondities afgesproken. En de gemeente gaf ook nog een keer subsidie. Toch heeft het 'Pakhuys' op 7 juni 2023 haar deuren voor het publiek gesloten omdat het financieel niet langer ging.

Vroegere dokterspraktijk in de Tramstraat

Feestvergadering bij gelegenheid van dat jubileum

Huidige vooraanzicht van de vroeger boerenbondwinkel

VAN ZUTPEH